

2. Gumenjuk Tetjana (Ivano-Frankivsk) Archeological Science in Western Areas of the USSR in Second Part of the 40s – 80s of 20 th Century: Historiographic aspect	190
3. Tanaschyk Dmitriy (Chernivtsi) Publication of the Materials of Museum and Private Collections of Lviv in the Scientific Works of the 19 th – Early 20 th Centuries	194
4. Musteca Vasyl' (Chernivtsi) Provenance of the Name Shubranec' at Zastavna District: Legends, Theories, Suppositions	198

WORKS OF NOVICE SCIENTISTS

1. Kuz' Anatoliy (Chernivtsi) „Inuentarium rerum armorum et munitioum...” (Description of Military Weapons of Caffa, 1474)	204
2. Kovalets' Taras (Chernivtsi) Zaporozhian Army's Supplies and Logistical Support in the Uprisings in 20-30s of the 17 th Century in Ukraine	212
3. Tomak Natalia (Chernivtsi) Information About Quantity of Inhabitants and Settlements of Khotyn in 16 th – First Part of 18 th Century	218
4. Kopystyrins'ka Tetiana (Dnipropetrovs'k) Katerynoslav District: from Agrarian Region to Industrial Giant	223
5. Gutsaljuk Inna (Luts'k) Organization of the Own Armed Units by Ukrainiska Centralna Rada (Ukrainian Central Advice) in Western Volyn'	229
6. Ostapchuk Oleksandr (Kiev) Organization of Air Defense Troops Units of the 1st Ukrainian Front in the Period from October 1943 till July 1944	235
7. Abramova Natalia (Chernivtsi) Holocaust in Bukovina Through the Prism of Bukovinian Multiculturalism	240
8. Popova Dina (Kiev) The Historical and Economic Reasons of Crimean Problem Origin	246

DOCUMENTS

1. Botushanskyi Vasyl (Chernivtsi) Viennese Archives About Bukovinian Events	251
2. Botushanskyi Oleg (Chernivtsi) The Document That Indicated the Development and Problems of Rural Cooperation in Bukovina in the Beginning of 20 th Century	252

REVIEWS

Yatsenyuk Fadey (Chernivtsi) Makar Yuriy, Gorny Michael, Makar Vitaliy, Salyuk Anatoliy. From deportation to deportation. Social and Political Life of Ukrainians from Kholmschyna and Pidliashia (1915-1947). Research. Memoirs. Documents. Tom. 1. Research. – Chernivtsi: Bukrek, 2011. – 880 p.	255
--	-----

ANALITICAL SCIENTIFIC REVIEW

Dobrzhanskyi Oleksandr, Botushanskyi Vasyl (Chernivtsi) Scientific Researches of of History of Ukraine Department of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University in 2006-2010 (Analytical review)	257
---	-----

INFORMATION ABOUT SCIENTIFIC ACTIVITY OF THE HISTORY OF UKRAINE'S DEPARTMENT OF THE YURIY FED'KOVOYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY IN 2010	280
---	-----

CURRENT RESEARCH INFORMATION	284
---	-----

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS	286
--	-----

НАШ ЮБІЛЯР

**Олександр Добржанський
(Чернівці)**

ПЕТРО БРИЦЬКИЙ – ВИЗНАЧНИЙ ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ХХ ст.

Відомий український історик, доктор історичних наук, професор Брицький Петро Павлович народився 5 лютого 1931 р. в с. Лисанівці, Старосинявського району Хмельницької області. До війни закінчив 3 класи Лисанівської неповно-середньої школи. Під час німецької окупації з 1941 р. до весни 1944 р. школа не діяла. Навчання в школі відновилось лише після звільнення території від гітлерівських загарбників і то із запізненням – з 1 жовтня 1944 р., після закінчення основних сільськогосподарських робіт в колгоспі. Як і його ровесники працював у колгоспі з весни до пізньої осені, майже всі чоловіки були на фронті, в тому числі і його батько, який загинув у вересні 1944 р. на території Польщі. Повноцінне навчання в школі було в основному в зимовий період. За якісну успішність Петра перевели зразу в 5-й клас. Починаючи з 1946 р. „за рознарядкою” певну кількість хлопців сільська рада відправляла на Донбас в гірничі

училища. Нелюбов до гірничої спеціальності і наступний голод змусили залишити навчання в загальноосвітній школі і в грудні 1946 р. виїхати до м. Львова в пошуках кращої долі. Впродовж 1947 р. – навчання в школі фабрично-заводського навчання (ФЗ) на столяра, яку успішно закінчив. Через хворобу був звільнений від відробітку 2-х років згідно з законом. Повернувшись додому, в 1948 р. впродовж кількох місяців підготувався й відмінно склав екзамен за неповно-середню школу (7 класів) з Похвальною грамотою.

Зважаючи на матеріальну скруту для подальшого навчання довелося вибирати серед спеціальних навчальних закладів ті, в яких був короткий строк навчання. Так, Петро опинився у фельдшерській школі м. Станіслава (нині – Івано-Франківськ), де впродовж 1948-1951 р. здобував спеціальність фельдшера. Закінчив її на „відмінно”, отримав диплом з відзнакою і направлення до Станіславського медичного інституту. Але через складні матеріальні умови вирішив один рік попрацювати. Був призначений на посаду фельдшера дільничної лікарні с. Динівці, Новоселицького району Чернівецької області. За відсутності лікарів виконував обов'язки завідувача цієї лікарні, яка обслуговувала 7 сіл.

У грудні 1951 р. був призваний до лав Радянської армії, служба в якій продовжувалася до грудня 1954 р. В період служби пощастило успішно здати екзамен за 10 класів – на атестат зрілості в одній з вечірніх середніх загальноосвітніх шкіл м. Львова.

Після демобілізації кілька років працював фельдшером в селах Вишницького району Чернівецької області і паралельно навчався на заочному відділенні історичного факультету. Водночас за сумісництвом 1957-1959 рр. викладав історію в місцевій школі.

З квітня 1960 р. до липня 1962 р. працював на партійній роботі у Вишницькому райкомі, а згодом – у Чернівецькому обкомі компартії, звідкіль звільнився за власним бажанням й перейшов на педагогічну роботу. 1962-1975 рр. – працював на педагогічній роботі в школах м. Вишніці Чернівецької області, в т.ч. 10 років директором школи, з них 6 років – школи-інтернату.

З грудня 1975 р. до грудня 1976 р. – у річній аспірантурі Інституту історії Академії наук УРСР. З 2 січня 1977 р. працював викладачем, старшим викладачем, доцентом (з 1982 р.), професором (з 1993 р.) по даній час у Чернівецькому державному (тепер – національному) університеті.

В 1988 р. за пропозицією ректорату очолив кафедру історії КППС. В умовах перебудови й гласності в січні 1990 р. при підтримці й сприянні ректорату її було реорганізовано в кафедру політичної історії, а в грудні того ж року – у кафедру політичних наук (політичної історії, політології та соціології).

Кандидатську дисертацію „Інтернаціональний характер антифашистського руху Опору в гітлерівських концтаборах (Бухенвальд, Маутхаузен, Міттельбау-Дора)” успішно захистив у червні 1977 р. в спеціалізованій вченій раді Інституту історії АН УРСР.

Докторську дисертацію „Політика СРСР по підготовці національних кадрів для країн, що розвиваються (1955-1985 рр.)” захистив 21 січня 1993 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Білоруського державного університету (м. Мінськ), бо ВАК України ще не була створена, а ВАК СРСР (під такою назвою вона існувала ще й після розпаду СРСР) в Україні вже не визнавалася. Білорусія її ще визнавала, тож П. П. Брицький отримав диплом доктора історичних наук в Москві у ВАК СРСР. Але в 1993 р. з'явився наказ міністра освіти та науки України П. Таланчука про те, що захищені дисертації після 1992 р. за межами України не мають юридичної сили й потребують нострифікації. Тому 25 лютого 1994 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Інституту історії України Академії наук України відбувся повторний захист дисертації.

Сфера наукових інтересів – політична історія України та всесвітня історія ХХ – початку ХХІ століття.

За десятиліття педагогічної і наукової діяльності виконував безліч громадських доручень. Одне з них – з 1963 р. й дотепер є членом правління Черні-

вецької обласної організації Товариства „Знання” і діючим лектором. Правлінням Товариства „Знання” України був нагороджений Почесною грамотою „За вагомий особистий внесок в інтелектуальне і духовне збагачення українського суспільства, багаторічну і плідну працю в Товаристві „Знання” України”.

У 2007 р. за дослідження Голодомору 1932-1933 рр. в Україні нагороджений орденом „За заслуги III ступеня”.

Професор Петро Брицький – людина виняткового таланту, працездатності і наукового хисту. Його праці відзначаються творчим осмисленням історичних джерел і доходженням глибоких об'єктивних висновків. Незважаючи на поважний вік, науковець продовжує опрацьовувати документи і матеріали в архівах та бібліотеках, бере активну участь у багатьох наукових конференціях у різних містах України. Як педагог він – талановитий лектор і вихователь студентської молоді, за що його люблять і поважають як колеги-викладачі, так і студенти.

Тож у рік Вашого 80-ліття колектив викладачів, співробітників і студентства факультету щиро здоровлять Вас з ювілеєм і бажають довгих літ життя й творчої наснаги.

Лев Баженов
(Кам'янець-Подільський)

СПІВПРАЦЯ НА НИВІ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ, БУКОВИНОЗНАВСТВА І ПОДІЛЛЕЗНАВСТВА

Ще з початку 1990-х років мені було відомо про наукову діяльність на кафедрі історії України Чернівецького державного (нині національного) університету імені Юрія Федьковича професора Петра Павловича Брицького, а також як товариську, ерудовану в різних галузях історичних знань людину, провідного вченого. Нагода ж близько з ним познайомитися, постійно спілкуватися, вивчати його педагогічний і науковий досвід припала на 2000-й рік, коли мене було обрано членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій з історії України та всесвітньої історії в Чернівецькому університеті. Так сталося, що ми відтоді зустрічаємось обидва ось уже десять років майже щомісяця, не рахуючи спільної співучасті в роботі різних наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів як на Буковині, так і на Поділлі.

Працюючи в спеціалізованій вченій раді, я спостерігав виступи Петра Павловича як офіційного опонента, під час обговорення і дискусій, пов'язаних із розглядом і захистом дисертаційних робіт. Мене вражали його аргументованість аналізу змісту дисертацій, принциповий підхід в оцінці отриманих здобувачем наукових результатів дослідження в поєднанні з доброзичливістю, демократичністю, співпереживанням, позитивним голосуванням стосовно того, хто захищає дисертацію. Як з'ясувалося,

Червень 2009 р. Біля обеліска полковнику П. Болбочану, неподалік якого він був розстріляний (ст. Балін, 20 км від Кам'янець-Подільського) Виступ перед учнями і вчителями початкової школи с. Балін

цьому процесу завжди передують підготовча праця Петра Павловича з тими дисертантами та їх роботами, які готуються до захисту. Більшість дисертацій, які потрапляють у спеціалізовану раду, проходять рецензування в Петра Павловича на шляху до їх рекомендації кафедрою історії України до захисту. Вчений завжди уважно прочитує дисертацію, ще до засідання своєї кафедри домагається, щоб виявлені ним принципові недоліки автор дослідження своєчасно усунув, при цьому подає свої поради, рекомендації, з'ясовує ділові, наукові якості, життєві характеристики здобувача, прагне встановити з ним приятні стосунки. Як засвідчили мої спостереження, здобувачі, які пройшли школу Петра Павловича, назавжди зберігають найтепліші почуття про свого наставника, підтримують постійно з ним зв'язки. Вищесказане не просто комплімент, офіційна данина поваги до вченого. Образно кажучи, через руки Петра Павловича пройшли мої дисертанти Анатолій Трембіцький, Артур Михайлик, Едуард Зваричук, Геннадій Кучеров та інші, мої діти Олександр і Валентина Баженови, які успішно захистили у Чернівецькій спецраді кандидатські дисертації, моя дружина Стефанія Едуардівна, яка завдячує допомозі у підготовці до захисту докторської дисертації. Саме від них та інших здобувачів більше детально дізнався про „кухню” співпраці Петра Павловича зі здобувачами, про щирі і теплі відгуки, про нього.

Чернівецька спеціалізована вчена рада з історичних наук давно здобула в Україні визнання як високопрофесійної, принципової і демократичної, яка „видає на гора” високоякісні дисертації й випускає у світ висококваліфікованих докторів і

кандидатів історичних наук. Вважаю, що у цьому є вагома заслуга також члена ради П. П. Брицького.

Проте наші спільні інтереси не обмежилися роботою у цій спецраді. Петро Павлович є творчою людиною, має різноманітні наукові інтереси, які стосуються всесвітньої історії, історії України, особливо періоду ХІХ-ХХ ст., у першу чергу проблем визвольних змагань і національного відродження, доби тоталітаризму, а також у цьому контексті історії Буковини, Поділля та інших регіонів держави. Вчений є одним із організаторів, активних учасників І-VІІІ відомих в Україні Буковинських міжнародних історико-краєзнавчих конференцій. Мені доводилося слухати його доповіді на пленарних і секційних засіданнях ІV і V цих авторитетних наукових форумів і сприйняти як фахівця-буковинознавця, а познайомившись з іншими історико-краєзнавчими публікаціями, сприймаю Петра Павловича як діяча краєзнавчого руху на Буковині-Чернівеччині. Мені дуже відрадно, що вчений неодноразово пропонував мені виступити рецензентом своїх наукових видань. Зокрема, мені довелося рецензувати колективні монографії П. П. Брицького, О. В. Добржанського, Є. П. Юрійчук „Буковинці у боротьбі за українську державність (1917-1922 рр.)” (Чернівці, 2007. – 483 с.), П. П. Брицького, О. В. Добржанською „Буковинці на дипломатичній службі УНР та ЗУНР” (Чернівці, 2007. – 241 с.) та інші. Хочу зазначити, що під впливом Петра Павловича, Василя Мефодійовича Ботушанського, Олександра Володимировича Добржанського та інших їх колег з кафедри історії України Чернівецького університету я, з одного боку, став членом редколегії низки історичних